

BILTEN

Novembar, 2006 god, br. 14

PREGOVARAČKA GRUPA IZVESTILA O PROCESU RAZGOVORA O STATUSU KOSOVA

Zagarantovana prava manjina, ali ne i podela na etničkoj osnovi

Osnovni dokumenat po kojem će se angažovati pregovaračka grupa u pregovorima za utvrđivanje statusa uvek mora biti Rezolucija o potvrđivanju volje naroda za nezavisnost i suverenu državu koja je usvojena u Skupštini Kosova

Stavljene su primedbe na pojedina predložena rešenja o decentralizaciji i zaštićenim zonama u kojima se nalazi srpski manastiri

**PRESEDNIK SKUPŠTINE BERIŠA
PRIMIO JE ZAMENIKA GLAVNOG
ADMINISTRATORA, STIVENA ŠUKA**

UNMIK u potpunosti podržava stav Kontakt Grupe o Kosovu

*Pohvala o radu ove grupe na terenu u
cilju informisanja građana o
pregovaračkom procesu
Visoka posvećenost institucija zemlje za
ispunjenje standarda za Kosovo*

Predsednik Skupštine Kosova, Kolj Beriša, primio je danas glavnog zamenika administratora, Stivena Šuka i razgovarao je o nastavku pregovaračkog procesa o utvrđivanju statusa Kosova.

Čelnik Skupštine Kosova izrazio je posvećenost institucija za rešavanje problema i za uspešan završetak pregovaračkog procesa o statusu“ naravno uz pomoć naših prijatelja, a preventivno američkih prijatelja“, istakao je Beriša.

Govoreći o radu za ispunjenje standarda, predsednik Skupštine Beriša, upoznao je zamenika šefa UNMIK-a, da na narednoj sednici „dana 09.10. 2006. god, Skupština će usvojiti Zakon o kulturnoj baštini. Beriša je skrenuo pažnju da neke izjave o mogućem odlaganju definisanja statusa Kosova, ne služe rešavanju problema.

Zamenik specijalnog predstavnika generalnog sekretara OUN na Kosovu, g-din Stiven Šuk, ocenio je rad institucija Kosova za ispunjenje stanarda, počev od Izveštaja Kai Eidia, pre godinu dana. On je ocenio angažovanje pregovaračke grupe Kosova za određivanje statusa i pohvalio je rad koji čine članovi ove grupe na terenu u cilju informisanja građana o pregovaračkom procesu. Šuk je podržao susrete sa građanima i nastavak pregovora o tehničkim pitanjima u cilju što bržeg rešavanja statusa Kosova. U tom pogledu on je istakao da UNMIK podržava u potpunosti stav Kontakt grupe o Kosovu i obećao je pomoć za uspešan rad pregovaračke ekipe.

SADRŽAJ :

Odluke sa punim konsenzusom članova Ekipe jedinstva	3
Slovenija - Vezni most izmedju Kosova i Evropske unije	11
Parlamentarci NATO-a ocenjuju postignut progres u zemlji	14
Pranje novca je vrlo kompleksno pitanje, globalnih razmera	17
Privatna svojina nije samo u funkciji pojedince	20

Redakcia:

Sherif Konjufca, Shefqet Rexhepi, Celal Ilyas, Edona Fetahu

Kontaktni telefoni:

038\ 211 186, 038\ 211 949, 038\ 211 189, 044\ 127 921

Tel/Fax: **038 211188**

E-mail:

media@assembly-kosova.org

Web stranica:

www.assembly-kosova.org

Zagarantovana prava manjina, ali ne i podela na etničkoj osnovi

Osnovni dokumenat po kojem će se angažovati pregovaračka grupa u pregovorima za utvrđivanje statusa uvek mora biti Rezolucija o potvrđivanju volje naroda za nezavisnost i suverenu državu koja je usvojena u Skupštini Kosova. Stavljene su primedbe na pojedina predložena rešenja o decentralizaciji i zaštićenim zonama u kojima se nalazi srpski manastiri

Šef i članovi pregovaračke grupe na kraju ove rasprave visoko su ocenili angažovanje poslanika na ovoj plenarnoj sednici, ocenivši da ova zalaganja predstavljaju veliku podršku za dalje angažovanje ove delegacije

Izveštavanje pregovaračke grupe o toku pregovora za utvrđivanje statusa Kosova bila je jedina tačka dnevnog reda današnje plenarne sednice Skupštine Kosova, kao nastavak plenarne sednice od 1. septembra, kojoj je predsedavao Kolj Beriša, predsednik Skupštine.

Na početku sednice poslanicima se obratio predsednik Skupštine Beriša, koji je naglasio da je u pregovaračkom

procesu angažovana čitava armija ljudi, koji u različitim oblicima, bilo kao politička i strateška grupa, u svojstvu lokalne vlasti, kao eksperti iz određenih oblasti, ili kao predstavnici konsultativnog odbora za zajednice, dali svoj doprinos u ovim pregovorima. On je u nastavku naglasio da ništa nismo potpisali, odnosno da još nije ništa odlučeno. On je u nastavku citirao pojedine reči iz jednog stava

prvog dokumenta koji je uručen g. Ahtisariju, koje glase: „Delegacija Kosova pristupa pregovorima o obliku lokalne vlasti polazeći od stav da ne može biti dogovaranja o nijednom elementu iz paketa za rešavanje konačnog statusa, dok se ne postigne dogovor o paketu u celini. Odbili smo a i dalje ćemo odbiti svaki zahtev kojim će se povrediti teritorijalni i politički integritet Kosova i naše opre-

deljenje za nezavisnost Kosova, ma od koga on dolazio“. Predsednik Beriša je u nastavku pozvao poslanike da budu konstruktivni tokom ove rasprave.

Tokom današnje rasprave najveći deo diskutanata je podržao pregovaračku grupu, ali su istovremeno izrazili svoju zabrinutost zbog pojedinih predloženih rešenja o procesu decentralizacije, koje se ondase na jednoetničke opštine, posebno zbog tendencija čija je namera podela na etničkoj osnovi, zatim vršenja vlasti, horizontalne grupizacije, kao i zahteva za uspostavljanje vertikalnih veza sa Srbijom, koje bi se negativno odrazile na budućnost Kosova, posebno u funkcionisanju države Kosova. Takođe, poslanici su stavili više primedbi u vezi sa predloženim rešenjima koja se odnose na zaštićene zone kojima se nalaze srpski manastiri.

Poslanici su se angažovali za nezavisno Kosovo sa punim suverenitetom na čitavoj njegovoj teritoriji, koje bi imalo svoje mesto u OUN i koja bi bilo integrisano u severoatlantskim institucijama, uz garantovanje svih prava srpskoj zajednici, ali i ostalim zajednicama shodno međunarodnim konvencijama, odnosno za funkcionalnom državom koja će voditi računa o problemima njenih građana.

Tokom rasprave je rečeno da osnovni dokumenat po kojem će se angažovati pregovaračka grupa u pregovorima za utvrđivanje statusa uvek mora biti Rezolucija o potvrđivanju volje naroda za nezavisnost i suverenu državu koju je Skupština Kosova usvojila 17. novembra 2005. godine. Posebna poruka sa ove plenarne sednice bio je zahtev za jedinstvo u Skupštini pregovaračkoj grupi, u ovoj odlučujućoj godini za budućnost Kosova.

Aljuš Gaši je naglasio da je Delegacija jedinstva nastavila međunarodni put instituciona angažovanja za

manjine, kao snažnog međunarodnog uslova za nezavisnost i suverenitet naše zemlje. LDK Kosova i parlamentarna grupa LDK podržavaju domaće i međunarodne napore za punu bezbednost ljudskih prava na Kosovu, bez razlike na etničku pripadnost. Podržavajući institucionalno garatovanje prava manjina, prema međunarodnim standardima, još jednom potvrđujemo opredeljenje da eventualna organizacija lokalne vlasti po etničkim linijama nije stav LDK.

Demokratski savez Kosova strahuje od posledica takvog prihvatanja ili nametanja. Izražavajući zahvalnost međunarodnoj zajednici, posebno Kontakt grupi i NATO-u, kao i našim susedima na podršci procesa nezavisnosti i punog suvereniteta naše zemlje, rekao je u nastavku Gaši, zainteresovani smo da čujemo od Ekipe jedinstva o kretanju razgovora i pogleda o sprovođenju takozvanog statusnog paketa u narednim mesecima.

Odluke sa punim konsenzusom članova Ekipe jedinstva

Fatmir Sejdiu, predsednik Kosova i

predsednik Pregovaračke grupe Kosova, govoreći o odvijanju procesa razgovora o statusu Kosova kojim rukovodi Ahtisari, kome

je dat takav mandat odlukom Saveta bezbednosti OUN, naglasio je da je Grupa jedinstva preko svojih zastupničkih delegacija prezentirala svoje stavove na bečkim susretima o četiri osnovne teme, koje su tretirane tokom sedam dosadašnjih susreta u Beču, kao i na drugim susretima sa rukovodiocem tih razgovora, predsednikom Ahtisarijem, koji su nedavno održani u Prištini. Takođe, delegacija Kosova je

na najvišem nivou političke zastupljenosti učestvovala na jednom susretu u Beču, gde je iznela svoje stavove u vezi sa budućnošću Kosova, snažno artikulišući političku volju naroda Kosova za punu nezavisnost i suverenitet Kosova. Želim da naglasim da je Ekipe jedinstva svom svojom unutrašnjom strukturom organizovanja, počevši od Političke strateške grupe i specijalizovanih ekipa za ustavno – pravna pitanja, ekonomska pitanja, pitanja kulturnog nasleđa, pitanja prava i sloboda zajednica, u čijem su se sastavu angažovali domaći i međunarodni eksperti, najozbiljnije pripremila i prezentirala stavove Kosova kroz dokumente i neposredno učešće u razgovorima. Stoga, ta do sada pripremljena dokumenta koja imate pred sobom odražavaju naše stavove, donete kao rezultat sveobuhvatne i višedimenzionalne analize koju je izvršila Delegacija Kosova i sve druge ekipe, a prezentirane odluke su donete punim konsenzusom članova Ekipe jedinstva.

Najduži razgovori do sada (pet susreta) i drugi susreti na nivou eksperata vođeni su po pitanjima decentralizacije vlasti na Kosovu i mnogim isprepletanim aspektima u okviru tog procesa. Posebna pitanja o kojima se najviše raspravljalo bila su ona koja se odnose na formiranje novih opština na Kosovu, njihovim osnovnim nadležnostima i funkcijama, sa posebnim osvrtom na pitanja delegiranih nadležnosti, koje se odnose na lokalne finansije, sekundarnu zdravstvenu negu, visoko obrazovanje, policiju i pravosuđe, kao i pitanja saradnje između opština. Delegacija Kosova se na razgovorima u vezi sa decentralizacijom uvek bazirala na svoj osnovni dokumenat „Osnovna načela reforme lokalne vlasti od 14. februara 2006. godine“, koji će kao

takav biti deo sporazuma o budućem statusu Kosova. Bazirajući se na predviđene kriterije tog dokumenta, u nastavku procesa donet je i dokumenat o osnivanju novih opština na Kosovu. U tom dokumentu, koji je izrađen kako od strane domaćih, tako i međunarodnih eksperata, izneti su kriterijimi o osnivanju novih opština. Platforma Kosova o reformi lokalne vlasti je bazirana na niz načela, koja odražavaju duh osnovnih relevantnih međunarodnih dokumenata o lokalnoj upravi, kao što su: Evropska načela supsidijarnosti, Evropska povelja o lokalnoj upravi, Međunarodna konvencija o zaštiti nacionalnih manjina i druga relevantna dokumenta i konvencije.

Opštine Kosova će uživati šire nadležnosti počevši od ekonomskog razvoja i finansijskih aspekata, urbanog planiranja, javnih službi, obrazovanja, zdravstva i pojedinih aspekata socijalne zaštite. Takođe, imaće određene nadležnosti i u oblasti policije, kao što je postavljanje komandanata policijskih stanica na osnovu predloga ministra reda i to treba da odražava etničku strukturu unutar opštine. Odražavanje ove strukture odnosi se i na sastav sudija.

Ovaj nivo nadležnosti treba da podleže zakonodavstvu Kosova, ne provređujući zakonodavstvom predviđene nadležnosti centralne vlasti na relaciji i sa lokalnom vlašću. U osnovnom dokumentu utvrđeni su i drugi elementi koji se odnose na nadležnosti opština na Kosovu. Posebno pitanje u tom pravcu predstavlja pitanje saradnje između opština na Kosovu, njihova prekogranična saradnja, pa i sa opštinama u Srbiji. Na tom aspektu treba naglasiti da delegacija Kosova ima svoj nepokolebljiv stav da ta

saradnja treba da se zasniva na zakonodavstvu Kosova, Madridskoj konvenciji i Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi i bilateralnim sporazumima između Vlade Kosova i vlada drugih zemlja, uključujući i Srbiju. Imajući u obzir prihvaćene kriterijume o formiranju novih opština, kao što je broj od 5.000 stanovnika, finansijska održivost i etnički sastav opština, delegacija Kosova ima svoj konačni stav o formiranju pet novih opština i dodavanju pojedinih katastarskih parcela neke postojeće opštine, gde postoji većina srpske zajednice.

Ovim pristupom želeli smo da doprinesemo što većoj integraciji srpske manjinske zajednice u procesu odlučivanja, pa i na lokalnom nivou. Drugi posebni aspekti oko vođenja razgovora na toj temi izneti su i ranije u Skupštini. Delegacija Kosova je u Beču u punom jedinstvu i nepokolebljivo izrazila svoje opredeljenje za evropsko Kosovo, u stalnom prijateljstvu sa Sjedinjenim Američkim Državama, garantujući zajedničku budućnost u nezavisnom Kosovu za sve njegove građane.

Standardi nisu nepremostiv izazov

Agim Čeku je istakao da implementacija standarda ne predstavlja više nepremostiv izazov. Tek sastavljena tehnička procena standarda i ispoljena dinamika na

punjoj implementaciji trinaest zahteva Kontakt grupe predstavljaju još jednu snažnu i neospornu potvrdu u tom pravcu. Ova još uvek neobjavljena

procena predstavlja osnovni dokumenat za narednu sednicu Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija o Kosovu koja će se održati 11. septembra ove godine. Sadržaj te procene je argumenat više u proizvodnji novih činjenica, proizvodnji novih realnosti, ali iznad svega je dokumenat potvrde naše opredeljenosti za Kosovo kakvo svi želimo.

Bila su dva osnovna pitanja koja su preokupirala opštu i političku javnost na Kosovu: decentralizacija i zaštita kulturnog i verskog nasleđa Kosova. U pogledu decentralizacije mi smo sledili ista načela, kao što sam već naveo i što je spomenuo i predsednik, podržavajući Pregovaračku ekipu podacima, ali i neposrednim angažovanjem. Naš cilj je da omogućimo lokalnu samoupravu manjinama, posebno srpskoj manjini, s tim da se istovremeno sačuva funkcionalnost države i demokratska uprava na celom Kosovu. Mi verujemo da smo na dobrom putu da ostvarimo naše težnje i da omogućimo manjinama da ostvare svoja puna prava u nezavisnoj državi Kosovo, koja će svakako biti i njihova država. Kosovo i Albanci u celini su bili i verujem da predstavlja model u celom svetu za versku toleranciju. Kulturno i versko nasleđstvo ne bi bila tema, kao što je to danas, da se ne bi dogodio mart 2004. godine. Kroz razgovore o zaštiti kulturnog i verskog nasleđstva mi potvrđujemo da naš narod nema nijednu dilemu oko tog pitanja. Mart 2004. godine predstavljao je nesreću, a nikako volju naroda Kosova.

Kosovo je steklo nezavisnost juna 1999

Hašim Thači je naglasio da je Ekipe jedinstva radila u kontinuitetu, prezentirala je zajedničke stavove za koje je smatrala da su najbolji, a

posebno dobro je saradivala sa međunarodnom zajednicom i donela mudre odluke. Tokom pregovaračkog procesa u posebnim i delikatnim trenucima uočene su medijalne tendencije i naklonosti individualizacije poslova, ali i velike žurbe u prisvajanju uspeha Ekipe jedinstva ili distanciranju od nekog učinjenog propusta.

Biti danas u pregovaračkom procesu, bez obzira kako će sutra biti, njena politička pozicija ne bi trebalo da se zloupotrebi od nikoga za potrebe političke potrošnje ili unutar partijskih političkih bitaka. Ovaj politički i istorijski momenat je više značajan za naš narod, nego politička karijera svakog pojedinca. Jedinstvo se čuva i gaji angažovanjem, posvećenošću, ozbiljnošću, odlučnošću i kulturom, koje ima samo jedan uzvišeni cilj – interes zemlje i svih građana Kosova. Nezavisnost i stvaranje države Kosova je obaveza koja proističe iz volje građana, a obaveza je Grupe jedinstva da to ozvaniči. Kosovo je steklo fizičku i političku slobodu, dakle nezavisnost juna 1999. godine, danas mi treba da branimo to dostignuće i da ozvaničimo. Demokratska partija Kosova na aktivan i posvećen način učestvuje u ovaj istorijski proces. Životni cilj svakog od nas trebalo bi da bude izgradnja države Kosova, a ne dolazak ili zadržavanje na vlasti po svaku cenu.

Novo Kosovo mora biti država izgrađena na jakim temeljima demokratskih vrednosti zapadne civilizacije.

Izgradimo nov kvalitet odnosa

„U 10 zadnjih meseci radili smo na posebnom zadatku stvaranja jednog novog projekta koji se tiče odnosa između većinskog naroda na Kosovu i manjinskih zajednica. Naš dugoročan cilj je bio da

izgradimo nov kvalitet odnosa, kvalitet kojeg nismo do sada imali, kvalitet koji će reflektirati održivost nezavisne države Kosova i međuetničkih odnosa u njoj“, rekao je u početku svoje reči **Veton Surroi**. U nastavku on je rekao da su upotrebljeni određeni izrazi ili početni parametri. Prvi je liberalni izraz izgradnje građanske države Kosova, ali istovremeno priznavajući da u toj liberalnoj građanskoj državi postoje interesi etničkih zajednica, interesi koji žele da se integrišu u budućem ustavno-pravnom poretku Kosova. Druga polazna tačka je bila činjenica da postoji jedna

demografska realnost i to treba poštovati, ta demografska realnost govori o jednom procentu od 90 odsto većinskog stanovništva i 10 manjinskih zajednica, politička realnost koja proizilazi iz pregovaračkog procesa, iz celokupne prethodne istorije. U tom duhu kod definisanja statusa posebna pažnja se posvećuje srpskoj zajednici u regulisanju ovih odnosa. Polazna tačka bila je stalna evaluacija izraza prava ili zaštite zajednica u današnjoj Evropi. U rukama imamo dokumenat koji je platforma za zaštitu prava manjinskih zajednica, u metodologiji pošli smo od odgovora na pitanja koja nam je postavio g. Ahtisari o tome kako mislimo da će izgledati buduće

Kosovo u smislu zaštite prava zajednica. Polazili smo od jednog jednostavnog konsultativnog principa, počeli smo da se međusobno konsultujemo i prošli smo nekoliko rundi konsultacija, bilo na Kosovu, bilo u Draču, bilo u Solunu, uz veliku pomoć Evropskog centra za zaštitu prava manjina i g. Velera lično. U dokumentu koji imamo u ruke videćete da osnova zaštite, kičmeni stub buduće zaštite prava manjinskih zajednica je poseban ustavni zakon, koji treba da usvaja Skupština, jedan poseban ustavni zakon za zaštitu prava zajednica, ovim posebnim zakonom prava zajednica postaju takoreći nepromenljiva. To je jaka garancija za sve te zajednice, bez obzira na to koliki je njihov broj. Naše je insistiranje da kod učešća u Skupštini budu zagarantovana, a ne rezervisana prava, da ne postoji poseban apelacioni sud za zajednice ili etnifikacija suda i naše je insistiranje da učešće u Vladi nema etničke demonacije, naglasio je Surroi.

Džezair Murati je rekao da Članovi konsultativnog saveta su do sada

učestvovali na tri konferencije u Draču, Solunu i Skoplju i ovaj izlagatelj je bio učesnik svih tih konferencija i dokumenat koji smo koncipirali, predat je gospodinu Ahtisariju u ruke, a da predstavnici manjina i učesnici tih konferencija nisu ga ratifikovali niti su videli ovaj dokumenat. Na pomenutim konferencijama smo se dogovorili o rezervisanim, a ne garantovanim pravima, garantovana prava nas limitiraju. Mi neželimo ništa od onoga što sadrži Ustavni okvir, ali ni manje od toga i mi smo se tako dogovorili u

Solunu, ja znam nakon poduže rasprave na konferenciji u Solunu da smo kao i svi doneli odluku da se ipak zadrže rezervisana, a ne garantirana prava.

Gjergj Dedaj je predložio da Skupština pod hitnom proglasi nezavisnost Kosova, da počne procedura za izradu Ustava Kosova i da se istovremeno mole

medjunarodni centri u svetu, u SAD – u i u Evropi, kao i Savet bezbednosti da priznaju nezavisnost Kosova, dakle pre nego što bi bilo prekasno.

Gjylnaze Sylja je naglasila da će se nezavisnost postići, ali moramo biti pažljivi. Vreme do okončavanja procesa i utvrđivanja statusa Kosova mora biti veliki pritisak za sve nas i naravno, posebno na Delegaciju Kosova, da se usaglašava sa medjunarodnim predlozima. Do sada postignuti progres može se ugrožavati ukoliko se razgovori o decentralizaciji rukovode od etničkog principa, koji omogućava stvaranje opština na etničkoj bazi, to će najviše ugrožavati stabilnost čitavog regiona. Pristup Ekipe jedinstva da se unutar celine Kosova postigne maksimalno ostvarivanje prava manjina, Parlamentarna grupa Alijanse u potpunosti podržava, ali mora da se ima u vidu funkcionalnost države Kosova, kao celina i demokratska država. Mi, građani Kosova smo oni koji treba da živimo sa posledicama rešenja i mi smo oni koji ćemo platiti cenu ukoliko rešenje nije ostvarljivo ili ukoliko prouzrokuje povećanje problema

sigurnosti, zatim socijalnih, političkih i ekonomskih problema u buduću.

Emrush Xhemali je referisajući se na Pregovaračku grupu, rekao: „Ušli ste u razgovore sa Beogradom a da Srbija nije izrazila ni najmanje žaljenje za masakre i

okupaciju Kosova. Šta više, to se desilo u vremenu kada ona veoma uspešno nastavlja borbu protiv Kosova. Vi ste rehabilitovali i legitimisali i amnestirali Srbiju za zločine koje je počinila i ostavili ste protivnika otvorenog usta, zašto da Srbija traži izvinjenje, kada se to ne zahteva upravo od onih koji su, bez ikakvog uslova, seli za stolom, na drugoj strani. Zašto Srbija ne priznaje stvorenu realnost na Kosovu i volju građana Kosova, kada joj to nije uslov za odnose sa Kosovom. Svaki susret sa srpskom stranom bleđi pitanje nazavisnosti, jer ovi susreti reflektiraju tragične poruke po Kosovu“.

Jakup Krasniqi je rekao da Parlamentarna Grupa PDK podržava ovaj oblik komuniciranja Pregovaračke grupe sa Skupštinom i javnim mnjenjem Kosova. PDK i njena Parlamentarna grupa, mada smo na početku imali naše ozbiljne primedbe, mi nismo bili niti jesmo opozicija ovog veoma značajnog procesa za današnjost i budućnost Kosova, čak možemo reći da je sada ovaj proces više rasvetljen nego na samom početku. Uloga opozicije u ovom procesu je bila značajna, da se ne bi reklo i determinirajuća. Mi, mada često nismo bili zadovoljni

nivoom zastupanja interesa građana Kosova, bili smo iskreno i ozbiljno angažovani u ovom procesu. Naše angažovanje je bilo i nastavlja biti samo u službi nezavisne i suverene države, nijedan drugi razlog, niti nas je obavezalo niti nas obavezuje da bude-mo njegov deo, iz činjenice da je to volja većinskog naroda, Albanaca, to je volja boraca za slobodu, palih boraca nacije, to je volja legendarnog komandanta Oslobođilačke vojske Kosova, Adem Jashari i tri pokoljenja porodice Jashari koji su se žrtvovali za slobodu, koji je jedinstven slučaj u svetskoj istoriji, gde se istovremeno žrtvuju tri pokoljenja za slobodu svoje zemlje, bez čega ne bi se danas dogodili demokratski procesi ove decenije, ne bi se dogodili ni ovi pregovori a ni ovo veliko iščekivanje, s pravom, na zakonsku državu. Pregovaračka grupa Kosova, osim date ponude, mora imati i ove garantne zahteve:

1. Teritorijalnu celinu Kosova uz suverenitet,
2. Kosovo sa medjunarodnim priznavanjem i sedištem u OUN-u.
3. Kosovo sa njegovom profesionalnom vojskom,
4. Mitrovica – grad sa dve opštinske jedinice,
5. Finansiranje opština po glavi njenih stanovnika,
6. Reciprocitet,
7. Sve što će uživati Srbi na Kosovu, da to isto važi i za Albance u Istočnom Kosovu, u Srbiji i svuda gde oni žive i gde su manjina.

Neosporno je da Kosovo danas prolazi kroz jedan veoma značajan period, period koji će odrediti budući status Kosova i budućnost Kosova, rekao **Mahir Yağcılar**. Dok

budućnost Kosova podrazumeva stabilnost regiona, ekonomski prosperitet i saradnju sa međunarodnom zajednicom, u suživotu većinske Albanske zajednice i ostalih zajednica.

U principu mi podržavamo decentralizaciju kao mogućnost boljih usluga za građane. Što se tiče dokumenta o zajednicama i pored toga što smo učestvovali u većem delu izrade, nažalost nismo bili uključeni u finalnoj fazi izrade.

Mišljenja smo da za još neki period treba da ostanu rezervisana mesta. Što se tiče jezičkih prava, tu su se desile drastične izmene.

Između zadnjeg dokumenta i ovog današnjeg dokumenta u delu o jezicima razlika je čitava jedna stranica. Današnji dokumenat tj. tačka 8.1 i 8.2 se samo poziva na zakon o jezicima koji je osporavan od strane turske zajednice. Nakon toga se u tački 5.6.1 kaže da će se promene zakona izvršiti po proceduri glasanja 2/3 i dvostrukog glasanja.

Prema tome, još jednom želim da ponovim da današnja verzija dokumenta o pravima zajednica nije dokumenat koji je usvojen na sednici Savetodavnog Foruma. Da u budućne ne bi došlo do pogrešnog tumačenja, želim da danas ovo ovde zajedno razmatramo. Ako ovo ostavimo za sledeće pregovore koji će biti održani u Beču, mislim da to neće imati nikakvog značaja i svi ćemo biti u gubitku.

Dokaz da se vrši enklavizacija manjina, stvara paralelan život

Sabri Hamiti je rekao da ima veliko poštovanje za trud koji je uložen u diskusiji o manjinama u državi Kosova, mada smo mi rekli da bi, o ovim problemima, trebalo razgovarati jedino u nezavisnoj državi

imamo razgovore na nivou decentralizacije, što bi prevedeno u dosadašnjem radu kosovskog tima značilo stvaranje opština sa srpskom većinom. To je istina, naziv decentralizacija je jednom izašao kao drugo ime za preobražaj lokalne vlasti, ali to nije. Mi sada imamo ponovo decentralizaciju, a što se mene tiče, ja ponekad, budući da centra nema, kažem da nema decentralizacije i kažem da se izdvaja zajednica, jer centralnu vlast, osim improvizacija, mi na Kosovu nismo imali pod UNMIK-om. U nastavku Hamiti je naglasio da ono što se dogodilo oko decentralizacije, predstavlja, zapravo, dokaz da se enklavizuju manjine, konkretno Srbi, da bi stvarali paralelan politički život, da se finansiraju na razne načine i da na kraju budu dirigovani i postali instrument Beograda, na institucionaliziran način oni su i sada instrument, ali onda bi postali lojalni.

Nazim Jashari je naglasio da je politika Beograda iskusna politika već 130 godina, imaju državnost u kontinuitetu i da dolazi na redu da g. Haziri ili Kosumi nadmudre njih obmanama – apsurdno je i previše tendenciozno, s toga slep ulazak u ovaj proces decentralizacije prouzrokovao nam je štetu, jer smo mi ulazili u ovaj proces sa dve opštine (govorimo o Partešu i

Kosova, jer svaka stvar unapred predstavlja predrasudu, ali mi smo već ušli u staze ovakvog osudjivanja ili predrasude i

Gračanicu), date su još u prvoj fazi decentralizacije i Gračanica i Parteš i date su, prosto, kao da se ništa ne događa, i pored svih primedbi od strane poslanika.

Ulazimo u segregacione tokove

Nekibe Keljmendi – je istakla da

se zahteva osnivanje institucionalnih sudova u okviru osnovnih sudova ili opštinskih sudova za manjinske zajednice, što znači da ulazimo u segregacione tokove, delimo se. To se ne treba desiti jer smo zemlja u dvostrukoj tranziciji, prošli smo tranziciju iz komunističkog sistema kao i posleratnu tranziciju, sada idemo u drugom pravcu, zato bih vas zamolila da se o sudovima pita Pravosudno Tužilačko Veće, da ono da svoje preporuke i da Skupština imenuje sudije i tužioce, a ne kako je zapisano u dokumentu, predlažu se mišljenja manjinskih zajednica iz kojih redova je sudija, taj sudija će biti zavistan od opštine iz koje je predložen i na taj način načelo nezavisnosti sudija neće važiti.

Ferid Agani – je predstavio predlog

Partije pravde podržan od Parlamentarne grupe „Za integraciju“, da Skupština Kosova na ovoj sednici donese deklaraciju kojom

informiše Kontakt grupu i ostale članove Saveta Bezbednosti, da će predložiti od strane Grupe Jedinstva na tehničkim razgovorima u Beču biti podržani od Skupštine Kosova samo u slučaju kada se Kosovu garantuje puna suverenost, sa njenim predstavljenjem kao nezavisna zemlja u Organizaciji Ujedinjenih Nacija, sa jednakim pravima sa ostalim članicama UN-a.

Bajram Kosumi – je istakao da teritorijalna ili etnička podela u opštinama ne stvara bezbednost ni za Srpsku zajednicu koja živi u tim opštinama. O tim pitanjima trebamo diskutovati sa UNOSEK-om, jer osnivanje novih opština ne olakšava život građana u tim opštinama, ne pruža im odlučivanje već često puta se dešava suprotno. To se može ilustrovati ovim primerom: stanovnicima sela Korotište kod Gnjilana opština je daleko 3 km, za svaki dokument oni treba da putuju 3 kilometara do opštine, a ako dodje do predloga za opštinu Artana odnosno Novo Brdo, stanovnik Koretišta će putovati 15 kilometara do opštine i zna se zašto Srpski političari traže to, oni imaju političke interese.

Mark Krasnići – je rekao da smo mi uvek bili za mirno rešavanje problema, pregovorima i spo-

razumom, ali je očigledno da je međunarodni faktor ove progovore i sporazume shvatio kao popuštanje Kosovske strane, znači u favoru Srbije. Čini se da više e miluju Srbiju, nego što se bore za prava manjinskih zajednica na Kosovu.

Adrian Đini – je rekao da kompromisi koji su postignuti ne zadiruju u funkcionalnost zemlje Kosova. Cilj UNOSEK-a i glavno posrednika Ahtisarija i Kontakt grupe je da Kosovo bude funkcionalna zemlja, a ne da od nje stvori nefunkcionalnu zemlju. Radili smo na koncentrusu. Ako me neko pita šta ja mislim u vezi toga, da će 15% teritorije biti upravljano od manjinskih zajednica koje sačinjavaju 5% i dali je taj broj mali ili veliki, zbog političke korektnosti reći ću vam da je više nego dovoljno.

Sačuvana je jedinstvena struktura, uniforma i komandne strukture Kosovske policijske službe

Ljufti Haziri – je istakao da su obuhvaćena četiri glavna zadatka u oblasti lokalne uprave i od centralnih institucija garantuje se sledeće: ekonomski lokalni razvoj, obrazovanje, zdravstvo i upravljanje imovinom, kao i 20 ostalih zadataka koji se izvršavaju od

lokalnih vlasti i to nije ništa novo. To je utvrđivanje u načelu nadležnosti opština i nakon statusa Kosova. Od četiri zadataka ili odgovornosti u opštinama, mi smo prihvatili da budu još dva dodatna zadatka. Načelo delegiranja zadataka na lokalni nivo podrazumeva samo vršenje zadataka od lokalnog autoriteta prema zakonu, a zakonske odgovornosti imaju centralne vlasti. Praktično civilno registrovanje i civilni dokumenti su zadaci koji se vrše u opštinama, a u nadležnosti su Ministarstva unutrašnjih poslova, govorim o ličnim kartama i pasošima. Ovaj zadatak je pre osnivanja Ministarstva unutrašnjih poslova, bio u nadležnosti Minsitarstva javnih službi. Očuvanje šuma i socijalna zaštita će prema usvojenom zakonu u Skupštini biti zadatak lokalne uprave. Socijalna zaštita podrazumeva pravo opština da preispituju socijalne kartice u opštinama i da ih fizički raspodele, obuhvaćajući i osoblje, osoblje koje je aktuelno u sastavu Ministarstva rada i socijalne zaštite. U oblasti obrazovanja Kosovo garantuje da će se osnovno i srednje obrazovanje biti rukovođeno od lokalnih autoriteta, kao i pitanje nastavnika i njihovih odgovornosti je određeno prema zakonu na Kosovu. Garantuje se da će azbuka i srpski jezik biti garantovano pravo Ustavom i vršiće se na lokalnoj vlasti, kao i službeni jezik na Kosovu, takodje daje se uloga opštinama u imenovanju direktora u osnovnim i srednjim školama, prema podeljenoj odgovornosti kao što je i određeno zakonom, a Ministar obrazovanja imenuje ih prema preporuci profesionalnog panela. Kod policije je očuvana jedinstvena struktura, uniforma i komandna

struktura Kosovske Policijske Službe. Očuvana je struktura uniforma i komandna struktura i dato je pravo opštinskoj skupštini da u saradnji sa Ministarstvom za unutrašnje poslove učestvuje u imenovanju lokalne komande policijske stanice prema kriterijumima. Jedan od kriterijuma da se imenuje komandant policije na opštinskom nivou je da bude kapetan po činu, kao i ispunjenje moralnih i ostalih kriterijuma i to parvo deli se u sledećoj formi, predložena lista od Ministarstva unutrašnjih poslova od tri imena bira se ili predlaže od opštinske skupštine, a formalizaciju i formalno imenovanje izvršiće Ministarstvo unutrašnjih poslova.

Na Kosovu prema ovom načelu ne može biti regijona, distrikta ili trećeg dela vlasti između Vlade i opština i takodje je eliminirana opštinska substruktura. Nismo dozvolili da u delu najvećih resursa koje Kosovo danas ima, na primer, Obilić, Vučitrn i Mitrovica budu osnovane opštine prema predlogu suprotne strane. Nema realne mogućnosti da Kosovo poveća broj od 5 opština sa većinskim srpskim stanovništvom, plus to podrazumeva i proširenje aktualne opštine Novo Brdo, jer geografski su povezane u pravcu opštine Gnjilane i Kamenica sa stanovništvom.

Naim Maljoku – je izrazio zabrinutost zbog činjenice da grupa Jedinstva i Politička strateška grupa kao i ostale tehničke grupe koje pregovaraju o procesu, nisu se dovoljno bavila pitanjima bezbednosti, mehanizmima bezbednosti koje Kosovo ima kao zemlja. On je rekao da nije upoznat da je

osnovana tehnička grupa za pitanje bezbednosti i pitao je o priprema, kao i na koji način je formulisan zahtev i ponuda Kosovske strane u vezi ovog pitanja. Veze koje traži Srbija sa opštinama, kako ističu Srbi na Kosovu, će biti izvor destabilizacije i biće osnova da se Srbija ubuduće meša u unutrašnje poslove Kosova i da bude izvor nesigurnosti na Kosovu i unutrašnje destabilizacije, istako je Maljoku.

Ramadan Musliju – je pomenuo slučaj reagovanja gradjana Vitije protiv formiranja opštine Klokot, koja opštinu Vitija deli na tri dela i time se ne slažu gradjani te strane.

Fljora Brovina – je rekla da razgovori o nestalim licima su ostali na najnižem nivou razgovora, znači na tehničkom nivou. O ovom pitanju nije razagovarano u Beču iako se o tome trebalo govoriti pre početka razgovora o kulturnim spomenicima.

Ymer Muhadžeri - je dao sledeće predloge:

1. Da put koji prolazi kroz Rugovsku klisuru, odnosno Čakor i povezuje se sa Crnom Gorom, a koji prolazi iznad Pečke patrijaršije, ne bude unutar granice zaštitne zone;
2. Da vodovodni kanal bude

van zaštitne zone Pečke patrijaršije.

3. Da vodovodni resursi ne budu u zašitnoj zoni.
4. Izraditi regulativni dokument za aministraciju zaštitnih zona, s posebnim akcentom na objekte zaštićene zone koje treba proglasiti kao objekte od posebnog značaja;
5. Zaštitna zona Pečke patrijašije obuhvata zaštitnu zonu Pečke patrijaršije koja je pod konrolom KFOR-a i koja je definisana kao ograničena zona sa visokim zidovima - Patrijaršija.
6. Da livade Popa, pozicija 6 i livade na desnoj strani jezera pozicija 7. preko puta ulaska u crkvu budu van zaštitnih zona, a ne kako se o tome izjasnila pregovoračka ekipa. Fatmir Sejdiu - je na kraju rada ove sednice istakao da se potpuno slaže sa svojim govornicima. Deo debate nisu samo tehnička pitanja, već pitanja koja imaju političke elemente, jer je to deo sistema i napora za izgradnju formula i budućih struktura zemlje Kosova. Naravno, ovim naporima želimo da Kosovo ubuduće funkcioniše kao moderna i demokratska zemlja sa međunarodnim standardima. Sa punom odgovornošću ističem to i verujem da se i vi slažete da je Kosovu potreban pristup svim međunarodnim konvencijama. Kosovu je neophodno lako međunarodno prisustvo i Kosovu su potrebne snage NATO-a do formiranja zaštitnih snaga Kosova u skladu sa međunarodnim i standardima NATO-a . Šef i članovi pregovaračke grupe na kraju ove rasprave visoko su ocenili angažovanje poslanika na ovoj plenarnoj sednici, ocenivši da ova zalaganja predstavljaju veliku podršku za dalje angažovanje ove delegacije.

Poseta koja jača saradnju i prijateljstvo

- *Kolë Berisha: Kosovo očekuje i nada se da će Slovenija priznati nezavisnost Kosova*
- *France Cukjati: Slovenija poštuje pravo naroda na samoopredeljenje*

Delegacija Skupštine Kosova, predvođena od čelnika Parlamenta Kolë Berisha, u okviru dvodnevne posete u Sloveniji, počela je danas susrete i razgovore u Parlamentu Slovenije. U delegaciju Skupštine Kosova su i svi članovi Predsedništva Skupštine Kosova: Sabri Hamiti, Xhavit Haliti, Ramë Buja, Naim Maloku, Gazmend Muhaxheri i Mahir Yagcilar, kao i dva savetnika predsednika Parlamenta Berisha: Ramë Manaj i Skënder Durmishi.

Prvi susret se odvijao sa predsednikom Nacionalne Skupštine Slovenije, g. France Cukjati. Oba homologa su potvrdila dobru volju i spremnost za dalje jačanje saradnje između dva parlamenta. Predsednik Skupštine Kosova, Kolë Berisha, zahvalio se Sloveniji i Skupštini ove zemlje na permanentnu pomoć na Kosovu, posebno u izgradnji savremene strukture Parlamenta Kosova. Predsednik Parlamenta Berisha je izneo pregled aktuelnih razvoja na Kosovu i upoznao je sa tokom radova i reforme u Parlamentu.

Vezni most između Kosova i Evropske unije

Značajna tema ovog susreta bila je zajednička ocena o neophodnosti iznalaženja rešenja za status Kosova, što je pre moguće. Predsednik Parlamenta Slovenije, g. Cukjati je rekao da vreme radi za Kosovo i izrazio se optimističkim da će Kosovo realizovati svoje ciljeve. U ovom susretu, kao i na zajedničkom nastupu pred medijima, g. Cukjati je naglasio da Slovenija, još od vremena Austrougarske, podržava princip prava naroda na samoopredeljenje, stoga podržava ovaj princip i u slučaju Kosova. Ubedjen sam, rekao je on, da je perspektiva Kosova u Evropskoj uniji. Slovenija je vezni most između Kosova i Evropske unije i, u toj funkciji, ovo komuniciranje između dva parlamenta ima posebnu ulogu i značaj. Cukjati je, u ovom susretu, izlazio sa predlogom da se formira jedna asocijacija partnerstva parlamenata regiona. Imamo jedan deo zajedničke istorije, rekao je Cukjati, i to je sada određeno olakšanje za saradnju u svim oblastima, i u

oblasti privrede i aktivnog prisustva putem investicija.

Pred medijama, predsednik Parlamenta Kosova, Berisha, i njegov slovenski homolog Cukjati, deklarirali su zainteresovanost za saradnju i jačanje prijateljstva između Slovenije i Kosova.

Na neposredno pitanje šta Kosovo očekuje od Slovenije u vezi sa statusom, g. Berisha je rekao da Kosovo očekuje od Slovenije, kao i od ostalih zemalja, da ona prizna nezavisnost Kosova.

Predsednik Parlamenta Berisha je protumačio i pred medijima značaj i prednosti koje ima priznavanje nezavisnosti Kosova, ne samo za Kosovo, nego i za mir i stabilnost u regionu.

Jedan drugi značajan susret, tokom prvog dana posete, odvijao se i sa predsednikom Odbora za spoljnu politiku Skupštine Slovenije, g. Jožef Jerovšek.

I u ovom susretu, predsednik Parlamenta Berisha je izneo koordinate međunarodne saradnje Kosova, integraciona zalaganja Kosova ka EU, kao i ulogu koju ima Slovenija kao zemlja – članica EU-a da pomogne u ovim inte-

gracijama Jugoistočne Evrope i Kosova. Mnogo detalja i kompletnih predloga, na ovu temu, izneto je u nastavku od g. Sabri Hamiti, koji je govorio u svojstvu predsednika Komisije za međunarodnu saradnju Skupštine Kosova. On je naglasio da Slovenija ima značajnu ulogu iz činjenice da je u EU i da dobro poznaje okolnosti na Kosovu. Hamiti je naglasio da je nezavisnost Kosova najveći kompromis Albanaca i skrenuo je pažnju da, ukoliko bude eventualnog odlaganja rešavanja statusa, mogu nastati tenzije i ne može imati rešenja ekonomskih i socijalnih problema Kosova, koji su se nagomilali u iščekivanju rešavanja statusa.

I drugi član Predsedništva, Xhavit Haliti, govorio je o opasnostima koje nosi eventualno odlaganje rešavanja statusa Kosova.

S druge strane, Mahir Yagcilar je pred zvaničnicima Skupštine Slovenije predstavio visoke standarde i prava turske manjine, kao i ostalih manjina na Kosovu. Yagcilar je naglasio da rešavanje statusa Kosova treba da se vrši uz poštovanje volje većinskog naroda Kosova.

Na ovoj temi su doprineli i dva visoka zvaničnika Skupštine Slovenije, Lavitžar Bebler, predstavnik Slovenije u Savetu Evrope, kao i Jožef Školc, koji su izrazili razumevanje da se status definiše što pre i podvukli da je stav Slovenije u duhu stavova Evropske unije i drugih međunarodnih asocijacija kojima je pristupila Slovenija.

Jedan veoma značajan i susret od koristi odvijao se i sa zamenikom generalnog sekretara Skupštine Slovenije, g. Matjaž Plevelj i njegovim saradnicima. Ovaj susret se više i konkretnije skoncentrisao na iskustva i specifičnosti poslova u Parlamentu Slovenije, posebno na oblike koji povećavaju efikasnost. U ovom susretu diskutovalo se o

proceduralnim pitanjima, o načinu usvajanja budžeta, odnosima sa Vladom, utvrdjivanju dnevnog reda u Skupštini, interpelacijama, debatama itd. U ovom susretu i na tu temi su se uključili i dali značajan doprinos svi članovi

Po povratku na Prištinskom aerodromu, Berisha je izjavio novinarima da u susretima koje su on i članovi Predsedništva imali sa predsednikom Nacionalne skupštine Slovenije Franceom Cukjatijem, sa predsednikom Odbora za spoljnu politiku, Jožefom Jerovšekom, sa zamenikom ministra Božom Cerarom i drugim slovenskim funkcionerima, razgovarali o produbljivanju saradnje između dve zemlje, pri čemu je potvrđena međusobna saradnja i prijateljstvo.

Kod svih sagovornika naišli smo na dobru podršku po pitanju statusa, naglasio Berisha. Na pitanje jednog novinara u vezi njegove izjave u Sloveniji da u slučaju neostvarivanja nezavisnosti do kraja godine, može imati revolta na Kosovu, izjava koja je podstakla komentare srpskog rukovodstva, Berisha je odgovorio da je njegova izjava realna. Ukoliko narod Kosova ne ostvari svoje težnje, revolti su očekivani i opravdani, rekao je čelnik zakonodavstva, koji je izrazio optimizam da će se nezavisnot dogoditi.

Predsedništva Skupštine Kosova. Zapravo, konstatovano je da ova svera mora biti pitanje trajne saradnje kroz komisije, radne posete, instrukcije i dr.

Slovenija pažljivo prati razvoj na Kosovu

Zadnji susret današnjeg dana odvijao se u Ministarstvu inostranih poslova, sa zamenikom ministra, g. Božo Cerar, koji je istovremeno i državni sekretar. G-din. Cerar je

naglasio da Slovenija pažljivo prati razvoj na Kosovu, kao i tok pregovora, i snažno podržava rad g. Ahtisarija i Kontakt grupe. Pozdravljamo, rekao je on, učinjeni napredak na ispunjavanju standarda. U vezi sa statusom, g. Cerar je naglasio da mi želimo da se nadje prihvatljivo rešenje za sve i da se, u tom rešenju, uključuje i evropska perspektiva Kosova. Kosovo, nastavio je on, nadam se da će ići tragovima Slovenije, da bi se uključilo u velikoj evropskoj porodici. Evropska perspektiva je formula koja rešava sve probleme u regionu.

Predsednik Skupštine Kosova, g. Berisha, govorio je o radu Skupštine Kosova i, uopšte, o institucionalnoj konsolidaciji na Kosovu. On je izneo viziju sutrašnjeg Kosova, kao dražve ravnopravnih građana sa zagarantovanim pravima za manjinske zajednice i osnovnom orijentacijom ka svetljoj perspektivi, izražavajući nadu da će Slovenija i dalje podržavati pitanje Kosova.

Na zahtev postavljen od starne g. Sabri Hamiti za liberalizaciju ulaznih viza u Sloveniji, g. Cerar je naglasio da se pridržavaju pravila EU-a, ali je obećao da će se učiniti naponi za olakšavanje ulaska za određene kategorije, kao što su studenti, članovi Vlade i poslovni ljudi.

Za delegaciju Skupštine Kosova danas je priredjen radni ručak od strane predsednika Skupštine Slovenije, g. Cukjati.

U svim susretima je postavljen zahtev kosovske strane za rešavanje statusa Kosova, što je pre moguće, i o tom zahtevu bilo je razumevanja od strane domaćina. Takođe, u svim današnjim susretima ocenjen je značaj aktivne saradnje između dva parlamenta. Ova poseta je bila u funkciji jačanja saradnje i prijateljstva između Kosova i Slovenije.

Nastaviće se proces za utvrđivanje statusa Kosova prema dnevnom redu Kontakt grupe

SAD su osetljive prema pitanju Kosova, ali istovremeno snose odgovornost da mu pruže podršku na njegovom putu ka budućnosti

Kosovske institucije imaju glavnu odgovornost za razvoj zemlje

Učinjeni su značajni koraci u ispunjavanju standarda

Opštine se moraju osposobiti da bi ekonomski opstale i da bi doprinele sopstvenom i ukupnom razvoju Kosova

Članovi Predsedništva i šefovi parlamentarnih grupa izneli su jedinstven stav o nezavisnom Kosovu i o izvanrednom doprinosu SAD na putu Kosova ka slobodi i progresu

Članovi Predsedništva Skupštine Kosova i šefovi parlamentarnih grupa imali su danas sastanak sa specijalnim izaslanikom SAD za Kosovo, ambasadorom Frenkom Viznerom, sa kojim su razgovarali o pregovaračkom procesu za utvrđivanje statusa zemlje, iznoseći političku volju naroda Kosova za nezavisnost i izražavajući njihovu odlučnost da se status reši tokom ove godine.

Predsednik Skupštine Kosova, Kolj Beriša, zahvaljujući se ambasadoru Vizneru na poseti i izvanrednom doprinosu SAD za slobodu Kosova, prezentirao je rad Skupštine Kosova na ispunjenju standarda, posebno naglašavajući usvajanje Zakona o upotrebi jezika, Zakona o verskim slobodama i Zakona o kulturnom nasleđu. Čelnik legislative je podvukao i

zabrinutost koju kod građana Kosova izazivaju povremene izjave pojedinih predstavnika međunarodne zajednice o mogućem odlaganju utvrđivanja statusa Kosova.

Ambasador Vizner je u razgovoru sa parlamentarcima Kosova bio veoma jasan i precizan: Proces za utvrđivanje statusa Kosova nastaviće se prema agendi Kontakt grupe i da se SAD angažuju da ne dođe do odlaganja roka za utvrđivanje statusa. On je međutim od političkih i institucionalnih čelnika zemlje zatražio da budu jedinstveni, ne samo sada, već i u prvoj fazi nakon utvrđivanja statusa, jer kako se izrazio Vizner, Kosovo očekuju veliki izazovi.

„Međunarodna zajednica i SAD pruži će pomoć Kosovu na njegovom putu ka budućnosti, ali kosovske institucije snose najveću

odgovornost za razvoj zemlje“, naglasio je specijalni izaslanik SAD za Kosovo, koji je govori u prilog stvaranja funkcionalnog ekonomskog sistema na Kosovu, i za organizovanje donatorske organizacije za Kosovo.

Vizner je pozdravio značajne korake koji su učinjeni na Kosovu u ispunjenju standarda, upozoravajući da je potrebno da se nakon utvrđivanja statusa još više radi, ističući posebno zakonodavstvo za uređivanje nadležnosti opština, prava manjina, zaštitu bogomolja i dr. Osvrnući se na pitanje decentralizacije, Vizner je precizirao da postojeće i novostvorene opštine moraju biti sposobne kako bi ekonomski opstale i pomogle sopstvenom i ukupnom razvoju Kosova.

Članovi Predsedništva koji su diskutovali na ovom sastanku i to: Sabri Hamiti, Džavit Haliti, Aljuš Gaši, Numan balić, Mahir Jagcilar i Džezair Murati, bili su jedinstveni u stavu o nezavisnom Kosovu i izvanrednom doprinosu SAD na putu Kosova ka slobodi i progresu. Svi su se oni založili za aktivnu ulogu SAD u procesu o Kosovu i za američko prisustvo na Kosovu i nakon utvrđivanja statusa, uključujući i američke investicije u privredi zemlje. Predstavnici manjinskih zajednica su naglasili potrebu da se nezavisnost zemlje ostvari što pre, zahtevajući garancije za poštovanje prava manjina.

Parlamentarci NATO-a ocenjuju postignut progres u zemlji

*Predsednik Skupštine Kosova Beriša: kompromis je nezavisnost Kosova
Kosovski parlamentarci snažno podržavaju rešenje statusa u toku ove godine
Balić zahteva garanciju za Bošnjake i Gorance
Nojkić kritikuje kosovske institucije i međunarodnu zajednicu za projekcije
rešavanja kosovskog pitanja*

Predsednik Skupštine Kosova Kolj Beriša zajedno sa predstavnicima parlamentarnih grupa primio je danas dvadesetočlanu delegaciju Parlamentarne asambleje NATO-a koju je predvodio Karl Lambers, sa kojom se razgovaralo o kretanjima na Kosovu i pregovaračkom procesu za rešavanje statusa zemlje.

Predsednik Skupštine Kosova Beriša je na početku zahvalio NATO i njene zemlje članice za sve što su učinile za Kosovo i njegov narod, a izrazio je poštovanje za snage KFOR-a, koje svojim prisustvom i aktivnostima pozitivno utiču na mir i stabilnost na Kosovu, ali i regionu. On je zatim opširno govorio o radu kosovskih institucija na unapređenju i demokratizaciji zemlje, usredsređujući se naročito na rad koji je učinjen na ispunjavanju standarda i stvaranju uslova za život manjina.

Govoreći o razgovorima na utvrđi-

vanju statusa, Beriša je ukazao na nepokolebljiv stav Pregovaračke grupe Kosova za nezavisnost zemlje.

Parlamentarci NATO-a koji su u misiji prikupljanja činjenica o Kosovu, ocenili su postignut progres u zemlji i dali podršku miroljubivom procesu na Kosovu. Predsedavajući parlamentarne delegacije NATO-a Karl Lambers je postignuti progres nazvao signifikativnim i dodao da mirno i stabilno Kosovo predstavlja faktor stabilnosti u celom regionu. On je rekao da treba raditi na stvaranju više-etničkog društva i ocenio posvećenost kosovske strane tom pitanju.

Parlamentarci NATO-a su naglasili da sve strane treba da rade na pripremi stanovništva da prihvati rešenje statusa koje će predložiti glavni pregovarač Ahtisari, koje oni u potpunosti podržavaju.

Gotovo svi parlamentarci Kosova

koji su uzeli reč na tom susretu, insistirali su da se rešenje statusa okonča u toku ove godine.

Predsednik parlamentarne grupe PDK, Jakup Krasnići, komentarišući mogućnost odlaganja rešenja statusa zbog izbora u Srbiji, tvrdio je da će upravo odlaganje utvrđivanja statusa ojačati radikale i socialiste Miloševića. Nekibe Keljmendi i Gazmend Muhaderi su tvrdili da će beogradski režim izmisliti i druge izgovore da odugovlači rešenje kosovskog pitanja.

Predsednik Skupštine Beriša je međutim jasno rekao da su kosovski Albanci spremni da zajedno žive sa kosovskim Srbima, ali nikad sa Beogradom, osim kao susedi.

Od predstavnika zajednica, Mahir Jagcilar je rekao da je zadovoljan integracijom turske i bošnjačke zajednice na Kosovu, hvaleći primenu njihovih jezika u institucijama, administraciji i obrazovanju, dok je Numan Balić zatražio garancije za život, rad i razvoj Bošnjaka i Goranaca, tvrdeći da će na taj način podržati rešenje koje želi većina stanovništva na Kosovu. Randel Nojkić je međutim kritikovao kosovske institucije i međunarodnu zajednicu za projekcije rešavanja kosovskog pitanja.

Parlamentarci Kosova su na susretu sa parlamentarcima NATO-a, koji su ocenili značajnim i korisnim, pružili argumente za pravni okvir i zagarantovana prava za manjine na Kosovu i njihove predstavnike u Skupštini Kosova.

U Bečkim razgovorima Kosovo odigrava konstruktivnu i kooperativnu ulogu

Stvaranje kosovske države neće nikoga ugroziti. Nezavisno Kosovo biće elemenat stabilnosti u regionu

Predsednik Skupštine Kosova Kolj Beriša sastao se danas sa osmočlanom delegacijom koju je predvodio **Otto von Haszburg**, potomak Habsburške dinastije i višegodišnji član Evropskog parlamenta. Na tom susretu učestvovali su i članovi Predsedništva Skupštine: prof. dr. Sabri Hamiti, Davit Haliti, Naim Maljoku i Mahir Yagcilar. **Predsednik Skupštine Kosova Beriša** obračavajući se odabranim rečima g.Otto von Habsburgu, naglasio je da svaki susret sa Vama pruža posebno zadovoljstvo. „Vi ste dali poseban doprinos u svim procesima kroz koje je prolazilo i prolazi Kosovo. Uvek ste se pokazali neumornim advokatom Kosova, demokratije i njegovih integracija u Evropske okvire. Bili ste veliki prijatelj pokojnog predsednika Rugove, koji je imao visoko poštovanje prema Vama“, rekao je Beriša.

U nastavku čelnik zakonodavstva zemlje govorio je o aktuelnim kretanjima na Kosovu i parlamentu zemlje, zadržavajući se naročito u radu koji se odvija u oblasti donošenja zakona prema

Evropskim standardima. Parlament Kosova, rekao je Beriša, već je postigao značajne rezultate u pogledu parlamentarnog nadzora nad radom Vlade stvarajući mehanizam polaganja računa.

U Bečkim razgovorima Kosovo odigrava konstruktivnu i kooperativnu ulogu. Stvaranje kosovske države neće predstavljati pretnju za nikoga. Nezavisno Kosovo će biti elemenat stabilnosti u regionu. U tom duhu ono se angažuje za dobrosusedske odnose sa svim zemljama Balkana, pa i sa Srbijom. Na početku svog izlaganja **Otto von Haszburg** izrazio je svoje divljenje prema ličnosti predsednika Rugove. Bio sam impresioniran veličanstvom Rugovine misli, reako je Habsburg. On je bio posvećen svojoj naciji, ali i svim drugim građanima koji žive na Kosovu. Kosovo je mnogo učinilo u odnosu na položaj manjina. Vi nastojite da stvarate nešto zdravo, te kao takvi imaćete mesto za stolom demokrata. Na tom putu vi ćete imati značajnu misiju krunišući se kao nezavisna zamlja u Evropi. Gradeći dobre odnose sa zajednicama vi imate priliku da

budete vrlo dobar primer u regionu i Evropi. U tom duhu on se figurativno izrazio da nije dobra muzika samo sa jednim instrumentom, već ona koja se orkestruje sa više instrumenata. Imate dobar početak, imate dobro rukovodstvo. Zato, angažujmo se da svi živimo slobodni, jer je to značajno za budućnost. Posvetimo se formiranju pravne države, rekao je Habsburg.

Davit Haliti je rekao da na Kosovu nema ekstremnog islamizma, nema ekstremnog nacionalizma, postoje neki posebni problemi, slabosti, koje smo dužni da ih suzbijemo svim sredstvima. Evropsko Kosovo, rekao je u nastavku Haliti, pomoći će mnogo na relaksiranju tokova na Balkanu, kao i u svojoj srećnoj budućnosti.

Sabri Hamiti je rekao da se nalazimo pred odlučujućim trenutkom – nezavisnošću Kosova, zato imamo mnogo potrebe za vašu pomoć koju karakteriše veliko umeće, autoritet i čast. Kosovo je mnogo investiralo i žrtvovalo da se njegov status okonča u 2006. godini, te zbog toga eventualno odlaganje utvrđivanja statusa nije mala stvar. Srbija kako sa izborima, tako i sa ustavom, u čijoj preambuli Kosovo utvrđuje svojim delom, čini orkestrirane napore da paralelnim kalendarom utiče na pregovarački proces kojim rukovodi glavni pregovarač Ahtisari. U svemu tome međunarodna zajednica, a posebno SAD treba da vide da se ne radi o interesovanju Srbije za poziciju Srba na Kosovu, već je ona zainteresovana za Kosovsku zemlju.

Eksperti iz SAD i OEBS-a su izneli njihova iskustva na zaštiti svedoka

Za stvaranje jednog uspešnog sistema u ovu oblast, potrebno je poverenje građana u institucijama pravde i u policiju

Ekipe eksperata će sastaviti jedan izveštaj o zaštiti svedoka na Kosovu i podneti preporuke o tome, kako treba da se popravi stanje u tom segmentu pravosuđa

Skupštinska Komisija za pravosuđe, zakonodavstvo i ustavni okvir, koju je predsedavao predsednik Komisije Hydajet Hyseni, primila je danas jednu ekipu eksperata iz SAD-a i OEBS-a za zaštitu svedoka i porazgovarala je sa njima o stanju sudstva na Kosovu, sa posebnim osvrtom na zaštitu svedoka.

Eksperti SAD-a i OEBS-a koji su se sastali sa predstavnicima pravnih institucija i institucija bezbednosti, došli su na Kosovu

radi procenjivanja nivoa zaštite svedoka. Oni će sastaviti Izveštaj o zaštiti svedoka na Kosovu i izneće u njemu preporuke o tome, kako da se popravi stanje u tom segmentu pravosuđa.

Sa tog sastanka je rezultiralo da, za stvaranje sistema zaštite svedoka, potrebno je poverenje građana u pravosudne institucije i u policiju. Međutim, za uspešnu zaštitu svedoka nakon donošenja zakonske regulative, rečeno da je nužna odlučna borba Vlade protiv

kriminala.

Članovi Komisije za pravosuđe tvrdili su da Kosovo ima kapacitete za uspostavljanje vladavine zakonitosti, ali su naveli da su mnoge nadležnosti iz oblasti pravosuđa još uvek rezervisane i da se te iste nadležnosti sporo prenose kod domaće institucije. Zatim su članovi ove Komisije naveli da je baš iz tih razloga blokiran i Zakon o zaštiti svedoka i zatražili pomoć stručnjaka da se pomenuti Zakon deblokira.

AKTUELNA SITUACIJA U KOMBINATU "TREPĆA"

Od giganta sa ukupno 22.000 zaposlenih radnika, danas jedva da rade 2.000 radnika

Iako je po prirodnim resursima medju četiri najbogatijih u svetu Kombinat Trepća danas nije u funkciji. Od giganta sa ukupno 22.000 zaposlenih radnika, danas jedva da rade 2.000 radnika. Zapravo već dva meseca u Kombinat Trepća se ne radi što zbog objektivnih što zbog subjektivnih ragloga, iako je tokom prošlog perioda ukupno četiri rudnika osposobljeno za ekplataciju prirodnih bogastava iz ovih rudnika. Ovo su samo neke od konstatacija sa redovne sednice Odbora za ekonomiju, trgovinu, industriju, energetiku, transport i telekomunikacije Skupštine Kosova kojom je predsedavao G. Ibush Jonuzi predsednik

Komisije, a na kojoj je jedina tačka dnevnog reda bila, aktuelna situacija u Kombinat "Trepća". Na ovoj sednici pored članova Odbora učestvovali su i predstavnici iz Kombinata Trepća, iz Poverilačke Agencije Kosova i iz UNMIK-ovog četvrtog Stuba.

Na pomenutoj sednici pored ostalog rečeno je da Kombinat Trepća na ime dugova (koji su naj više napravljeni u periodu 1990-1999) stranim investitorima duguje izmedju 75-220 miliona Evra i da to predstavlja dodatni teret za redovni rad i proizvodnju u ovom Kombinat. Kada se govori o problemima u ovom Kombinat mora se napomenuti da su zbrinjavanje radnika koji su ostali bez posla

devedesetih godina to jest isplata novčanih sredstava na ime socijale njima, relativno stara radna snaga (ima dosta radnika koji su izmedju 55 i 60 godina) kao i zagadjivanje atmosfere radom Kombinata jedni od dodatnih tereta.

Na gore pomenutoj sednici Odbora govoreći o izlasku iz ove nepovoljne situacije rečeno je da na svetu ima dosta zainteresovanih za kupovinu ovog Kombinata a takodje ima i dosta onih koji su zainteresovani za investiranje u razvoj ovog giganta Kosovske privrede. S'tim kako se nekoliko puta ćulo od učesnika sednice treba što pre definisati status ovog giganta ne bi se počelo sa redovnim radom u ovom Kombinat.

Pranje novca je vrlo kompleksno pitanje, globalnih razmera

Za Kosovo pranje novca predstavlja novu praksu, ima potrebe za donošenjem jednog snažnog zakona, za suzbijanje i sprečavanje svakog vida kriminalne radnje u oblasti pranja novca. Borbu protiv pranja novca treba da vode domaće kosovske institucije, a to je u nadležnosti Centra za finansijsku istragu, koji sada deluje u okviru UNMIK-a, pod odgovornost Vlade Kosova

U prostorijama Skupštine Kosova danas je održan okrugli sto o sprečavanju pranja novca i drugih krivičnih dela koja se nadovezuju u vezi s tim, koji je organizovala skupštinska Komisija za budžet i finansije, Informativni finansijski centar UNMIK-a i Pravni departman Sjedinjenih Američkih Država. Rasprava je organizovana u znaku priprema za početak podnošenja amandmana na Nacrt zakona o sprečavanju pranja novca, koji je već prihvaćen u načelu od strane Skupštine Kosova. U tom duhu, glavni cilj okruglog stola je bio vođenje rasprave i upoznavanje sa najnaprednijim međunarodnim praksama za sprečavanje pranja novca. Na javnoj raspravi su učestvovali i g-đa Linda Samuel, zamenik šefa Odeljenja za zaplenjivanje imovine i pranje novca u Kriminalističkoj diviziji Departmana pravde Sjedinjenih Američkih Država, direktor Informativnog finansijskog centra Kevin Stephenson i pravni savetnik Američke kancelarije u Prištini, Sarah Lum, koji su dali veliki doprinos razmatranju ove teme, podnoseći cenjeno iskustvo radi suzbijanja pranja novca, bilo sa pravnog bilo sa praktičnog aspekta, posebno oslanjajući se na američkim iskustvima u tom pogledu. U ovom osvrtu naglašeno je da i za

Kosovo, pranje novca predstavlja novu praksu i ima potrebe za jednim snažnim zakonom, radi suzbijanja svaki vid kriminalne radnje u oblasti pranja novca. Pranje novca je vrlo kompleksno pitanje, globalnih razmera, stoga radi njegovog suzbijanja treba angažovati ogroman broj institucija.

Predsednik Komisije za budžet i finansije Naser Osmani je naglasio da opasnosti uključivanja u proces pranja novca podležu svi društveni subjekti, uključujući i manje srednje ili multinacionalne biznise, zatim medije, administraciju, sudove, policiju kao i samu politiku. Iz toga proizilazi da suzbijanje pranje novca je problem svakog pa i kosovskog društva.

Dobro se zna da se Kosovo nalazi u tranziciji i da će u bliskoj budućnosti biti priznato kao nezavisna država a samim tim postati ravnopravan član međunarodne zajednice. Zato nikako ne treba dozvoliti da Kosovo postane pogodna zemlja za pranje novca. Ne treba dozvoliti ni na koji način

da već u početnim koracima novoformirane države Kosovo bude neuspešno u ispunjavanju obaveza koje ima kao članica međunarodne zajednice i da se ne stvori utisak da Kosovo ne može biti poverljiv partner u borbi civilizovanog sveta protiv organizovanog kriminala i terorizma. Pored toga, ne može se dozvoliti, da pranje novca utiče na ekonomski i društveni razvoj Kosova, jer bi to bilo kratkoročno i pravne i moralne osnove države i kosovskog društva bi se poremetile, možda i u nepredvidivim razmerama.

U nastavku, Naser Osmani je rekao da u suzbijanju pranja novca mora da prethode domaće institucije Kosova, što bi konkretno rezultiralo transferisanjem Centra za finansijske istrage, koji sada deluje u okviru UNMIK-a uz nadležnost Vlade Kosova. Govoreći u okviru kojeg ministarstva ili druge domaće institucije treba delovati Jedinica, ili Služba za suzbijanje pranja novca, prisutni su bili jedinstveni u konstataciji da u tom pogledu, kako sa pravne tako i sa praktične strane, moraju se pronaći rešenja za punu nezavisnost rada ove službe, van svakog uticaja, jer ukoliko se drugačije postupi neće postojati nikakav uspeh u borbi protiv suzbijanja pranja novca.

Misija EZ neće biti substitut UNMIK-a

Specijalni izaslanik Solane za pripremu misije EZ na Kosovu, Torbjorn Solhstrom rekao je da će misija biti ograničena u nadležnostima i vremenu

*EZ ne želi da administrira Kosovom, već da pomaže na putu razvoja i unapređenja ka učlanjenju u EZ
Misija će imati međunarodnu - civilnu kancelariju, imaće ovlašćenja da vrši nadzor nad policijom i pravosuđem, čak i da interveniše oko imenovanja kadrova*

Komisija za međunarodnu saradnju i evroatlanske integracije, na sednici kojom je predsedavao Sabri Hamiti, predsednik Komisije, razmotrila je danas pitanje međunarodnog prisustva na Kosovu posle statusa, a radi boljeg objašnjenja tog pitanja pozvala je specijalnog izaslanika Solane za pripremu Misije Evropske zajednice na Kosovu, g. Torbjorna Solhstroma. Na početku Sabri Hamiti je izrazio prihvatljiv stav institucija i naroda Kosova za lako međunarodno prisustvo na Kosovu i nakon utvrđivanja statusa i dodao niz pitanja o kvalitetu, kapacitetu i vremenu trajanja misije EZ na Kosovu, insistirajući da takva misija bude u dogovoru sa domaćim institucijama, kako bi se dobro prihvatila i od strane naroda Kosova.

Specijalni izaslanik glavnog Evropskog diplomate za pripremu misije EZ na Kosovu, Torbjorn Solhstrom je objasnio da će međunarodno prisustvo na Kosovu posle statusa biti civilno i vojno. Što se tiče civilnog prisustva, Solhstrom je rekao da će buduća misija EZ biti ograničena u nadležnostima i vremenu i da ona neće biti substitut UNMIK-a. On je jasno rekao da EZ ne želi da administrira Kosovom, već da ga pomaže na putu razvoja i unapređenja ka učlanjenju u EZ i da će to učiniti u saradnji sa međunarodnim partnerima, naročito sa SAD.

Misija će imati međunarodnu -

civilnu kancelariju, rekao je predstavnik Solane na Kosovu i biće fokusirana na podršci strukturnih reformi na Kosovu, kao što se postupilo i u Makedoniji i Hrvatskoj) i institucije Kosova će biti potpomognute da se bave specifičnim izazovima zemlje. Zbog malog iskustva institucija i međuetničkog nepoverenja koje vlada na Kosovu, misija će imati ovlašćenja da nadzire ostvarivanje decentralizacije i očuvanje kulturnog nasledstva, vladavinu zakona i pitanja bezbednosti, čak i da interveniše oko imenovanja kadrova.

Članovi Komisije su bili vrlo aktivni na tom susretu i svojim pitanjima i sugestijama doprineli su mnogo realističnijem pristupu misije EZ na Kosovu. Oni su zatražili veću podršku za ubrzan ekonomski razvoj Kosova, sofisticovanu tehničku asistenciju u funkciji osposobljavanja domaćeg kadra, preispitivanja vremenskih intervala ove misije, odnose

koekzistencije za izvesno vreme Misije EZ i UNMIK-a i dr.

Solhstrom je odgovorio da će mnogo čega zavisiti od kvaliteta statusa Kosova, ali je rekao da je uveren da Kosovo treba da ima saradnju sa EZ i sa međunarodnim finansijksim mehanizmima, da treba da se održi konferencija donatora o aktiviziranju ekonomskih resursa Kosova. On je tvrdio da Kosovo postepeno treba da ispuni uslove Kopenhagena o učlanjenju u EZ. Međutim, objašnjavajući odnose sa UNMIK-om u fazi tranzicije, pre nego što on zaključi misiju na Kosovu, Solhstrom je rekao da će se tada većina nadležnosti UNMIK-a preneti domaćim institucijama, a neke od njih i Misiji EZ na Kosovu.

Članovi Komisije za međunarodnu saradnju ocenili su značajnim takve susrete i tvrdili da bilo koji dogovor u vezi Kosova treba da dobije podršku Skupštine Kosova.

SKUPŠTINA KOSOVA JE NA SEDNICI ODRŽANOJ 19 OKTOBRA 2006. GODINE, DONELA SLEDEĆU:

DEKLARACIJU

Skupština Kosova osuđuje stavljanje Kosova u preambuli budućeg ustava Srbije, kao i organizovanje referenduma na teritoriji Kosova.

1. Skupština Kosova delovanje srpske države smatra ustavnom agresijom prema Kosovu.
2. Skupština Kosova očekuje od Kontakt grupe i EZ da čin Srbije oceni kao jednostrano delovanje, koje neće imati uticaja na politički status Kosova.
3. Referendum Srbije na Kosovu je ilegalan za Kosovo, te neće imati pravni efekat. Održavanje referenduma Srbije na Kosovu prouzrokuje nesigurnost među građanima Kosova. Pozivamo srpske građane Kosova da se integrišu u građanski, politički, javni i institucionalni život.
4. Skupština Kosova je uverena da je argument o eventualnom odlaganju priznavanja nezavisnosti i suvereniteta Kosova neodrživ i da može osložnjavati demokratske procese na Kosovu i regionu. Narod Kosova je Suveren i treba da odluči o svojoj sudbini.

SKUPŠTINA KOSOVA, NA PLENARNOJ SEDNICI KOJA JE ODRŽANA 21. SEPTEMBRA 2006. GODINE, U VEZI SA NEDAVNIM EKSPLOZIJAMA NA KOSOVU, USVOJILA SLEDEĆU

DEKLARACIJU

Skupština Kosova najoštrije osuđuje nedavne eksplozije u Gnjilanu, Uroševcu i Klini, smatrajući ih aktima nasilja i terora koji ugrožavaju život građana i stvaraju nesigurnost u zemlji,

Skupština Kosova traži od PSK, Policije UNMIK-a i od ostalih odgovornih za bezbednost na Kosovu, da počinioce ovih akata nasilja i terora privredu pred lice pravde kao i da onemoguće slične pokušaje koji ugrožavaju bezbednost građana Kosova,

Skupština Kosova ocenjuje da akti nasilja i terora štete ugledu Kosova u svetu i nanose veliku političku štetu procesu za nezavisnost Kosova.

Kulturna komuniciranje pomaže Kosovu na putu ka Evropi

Pohvala delegaciji Norveške za pomoć koju je Norveška pružila Kosovu pre, tokom i posle rata

Predsednik Skupštine Kosova Kolj Beriša, imao je danas susret da delegacijom najviših institucija Norveške, na kojoj je pretežno razgovarao o izdavanju i prevodu školskih udžbenika. U sastavu Norveške delegacije bili su Toril Langlete (Ministarstvo inostranih poslova Kraljevine Norveške) Sverre Johan Kvale (šef Norveške Kancelarije u Prištini) Astrid Megard Solid (rukovodilac projekta Venstres Oppsyningsforbund), Erik Solvberg (pisac) i Ingvild Ronning Radwan (novinar lista „Tronder-Avisa“). Sa delegacijom je bio i direktor Narodne i univerzitieske biblioteke Kosova, prof. dr. Salji Bašota.

Članovi delegacije upoznali su predsednika Skupštine Berišu sa dosadašnjim aktivnostima u snabdevanju kosovskih škola sa specifičnim pedagoškim naslovi-

ma, naglašavajući da se na Kosovu veoma dobro primaju udžbenici poznatih norveških autora. U ovom duhu oni su obećali da će se ova delatnost nastaviti i ubuduće.

Predsednik Skupštine Beriša je pohvalio delegaciju Norveške za pomoć koju je Norveška pružila Kosovu pre, tokom i posle rata. U nastavku je predsednik Skupštine govorio o poteškoćama sa kojima se Kosovo suočava na putu sticanja znanja i vaspitanja zbog raznih pritisaka i cenzura. U svetlu novostvorenih uslova u zemlji, predsednik Skupštine Beriša je istakao značaj saradnje sa evropskim zemljama u ovoj značajnoj oblasti, a u okviru toga i sa Norveškom. Kosovo je životno zainteresovano za evropske integracije, stoga kulturna saradnja i komuniciranje pomožu Kosovo na putu ka Evropi, istakao, Beriša.

Privatna svojina nije samo u funkciji pojedinca

Privatna svojina uživa visoku pravnu zaštitu, međutim, sa druge strane, ona ne može biti tretirana na izolovan način za potrebe društva i da bude nedodirnutu, i onda kada se njeno korišćenje traži za javni interes

Na plenarnoj sednici od 31. avgusta ove godine, Skupština Kosova je razmatrala, po prvi put, Nacrt zakona o eksproprijaciji od javnog interesa. Uvodnu reč je, o ovom Nacrtu zakona, podneo Ibush Jonuzi, predsednik parlamentarne Komisije za privredu, trgovinu, industriju, energetiku, rudnike, transport i telekomunikacije. Ova Komisija je, rekao je on, započela postupak izrade Nacrta zakona o

eksproprijaciji od javnog interesa, međutim zakonodavna inicijativa je skupštinska i kao takva ona je u skladu sa poglavljem 9.3.34 Ustavnog okvira.

Nacrt zakona se bazira na napredno zakonodavstvo Evrope

Privatna svojina nije samo osnovno ljudsko pravo, nego ona treba se smatrati kao i jedan od glavnih ele-

menata koji omogućava stvaranje i razvoj jednog slobodnog društva orientisane prema tržišnoj privredi. Kao takva, privatna svojina, uživa najvišu pravnu zaštitu. Međutim, sa druge strane, privatna imovina ne može biti tretirana izolovano od samih potreba društva i da bude nedodirnutu i tada kada se njeno korišćenje zahteva javni interes. Privatna svojina nije samo u funkciji pojedinca, odnosno privatnog vlasnika, nego je i u funkciji

ji društva i njenog opšteg interesa. Zakonska mogućnost za eksproprijaciju privatne nepokretne svojine je od najvećeg značaja za funkcionisanje jednog društva. Brojni projekti urbanističkog razvoja, prostornog uređenja, izgradnje javne infrastrukture, kao što su n.pr. izgradnja magistralnih puteva, rudnika i termoelektrana, ne mogu se realizovati kada ne bi postojala ova zakonska mogućnost. Međutim, i u takvim prilikama, kada se traži da se ustupa privatna svojina u službi opšteg interesa, privatni vlasnik treba da ima dovoljnu pravnu zaštitu i da se nadoknadi za gubitak njegovog prava nad imovinom. Gledajući sa tog ugla, pronalaženje ravnoteže između interesa privatnog vlasnika i društva, pružanje transparentnih i efikasnih procedura kao i utvrđivanje prave nadoknade su glavni ciljevi jednog zakona o eksproprijaciji. Oblast eksproprijacije, sad za sad, je uređen Zakonom o eksproprijaciji, zakon koji je od 80-tih godina. I ako je Zakon formalno primenljiv, isti se ne poklapa sa modernim razvojem i sa situacijom u kojoj se nalazi Kosovo.

Nacrt zakona o eksproprijaciji od javnog interesa ima za cilj da ponudi jedno moderno pravno uređenje ove oblasti, bivajući u potpunom skladu sa evropskim i međunarodnim standardima. Nacrt zakona, koji je pripremljen od strane Radne grupe u tesnoj saradnji sa pravnim ekspertima iz Kancelarije premijera i USAID-a, bazira se u modelima legislature Nemačke, baltičkih država i Albanije, modeli ti koji su izradjeni u zadnjim godinama i koji pružaju jedan pregled modernih razvoja u tu oblast. Nacrt zakona obezbeđuje potpuni sklad sa Evropskom konvencijom o ljudskim i osnovnim pravima, uz izričit zahtev da se zakon interpretira u skladu sa odredbama ove Konvencije. Tokom faze izrade je, takodje, održano jedno javno saslušanje u kojem je Nacrt zakona, kao takav, dobro prihvaćen od

strane učesnika. Iz njegove sadržine, Nacrt zakona utvrđuje uslove koji dozvoljavaju eksproprijaciju privatne nepokretne imovine kao i uređuje pripreme radove koji se mogu obavljati pred početka procedure o eksproprijaciji.

Mogućnosti za eliminisanje brojnih problema u sudskoj praksi

Nerxhivane Dauti, je rekla da Nacrt zakona popunjava jednu značajnu pravnu prazninu, tako da stvara jednu neophodnu zakonsku infrastrukturu, usaglašenu sa relevantnim međunarodnim konvencijama, koje omogućavaju eksproprijaciju nepokretne privatne svojine za širi opšti interes, samo u tim slučajevima kada taj javni interes ne može biti realizovan u nekom drugom, zakonskom, adekvatnom obliku.

Nediskutabilna je činjenica da je ovaj zakon od posebnog značaja, ali bilo bi mnogo značajnije da se u ovoj Skupštini budu usvojeni i ostali značajni zakoni i još vitalniji za Kosovo, za njegov društveni i privredni razvoj, kao što je Zakon o imovini, ili Zakon o denacionalizaciji, što zajedno sa ovim zakonom, kojeg sada razmatramo, sačinili bi jednu čvrstu zakonsku osnovu i kroz koje bi bili eliminisani brojni problemi u sudskoj praksi, rešavali bi se brojni i teški imovinski sukobi, koji se često puta završavaju ubistvima i drugim teškim krivičnim delima.

Ovim zakonom se utvrđuju pravila u vezi sa uslovima koji dozvoljavaju eksproprijaciju privatne svojine za rad javnog interesa, procedure eksproprijacije, korišćenje privatne svojine za javni interes kao i nadoknade u vezi sa eksproprijacijom.

Podnešivši pojedine primedbe, poslanica Dauti je rekla da član 1, 4 i 5. treba biti reformulisani u celosti.

Druga suštinska primedba, koja se odnosi na član 19. Zakonu nedostaje glavni stub održivosti kako bi se

primenio sa lakoćom u praksi. Kompenzacija za eksproprijaciji jedne nekretnine treba da bude prava, ali ne može biti veća od njene tržišne vrednosti. Prava nadoknada za eksproprijaciju pomnije se jedino u članu 19. Zakona, bez definisanja i preciziranja na kompletan način. Učesnici u toj proceduri treba da deluju na bazi imperativnih odredbi ili „Jus Kogens“. Međutim, striktna primena zakona ne treba da prouzrokuje nepravdu. U tom pravcu dolazi do izražaja latinska sentenca „Summum jus, summum iniuria“, što znači: „Poštovanje zakonu, ali u normalnim okvirima pravnog sistema“.

Prava nadoknada treba biti takva kako bi obezbedila, za prethodnog vlasnika, ravnopravni socijalni i privredni položaj, onakav kakav je imao pre eksproprijacije. Prava nadoknada treba da se kreće u visini koja će omogućiti vlasniku da dobije poljoprivredno zemljište po veličini, bonitetu i kulturi zemljišta najmanje, približno, jednakom sa eksproprijisanim zemljištem. To znači da nadoknada za eksproprijisanu nekretninu treba biti takva da omogući prethodnom vlasniku da obezbedi uslove živoata i rada koje je imao pre eksproprijacije.

Prava nadoknada ne treba biti manja od tržišne cene ili vrednosti na osnovu kojih vlasnik nekretnine, u takvim uslovima, bi bio u mogućnosti da kupi nekretninu koja bi odgovarala onoj koja se eksproprijiraše.

Sve se to čini sa ciljem da se materijalna ekzistencija ranijeg vlasnika i članova njegove porodice ne povredjuje i da sama eksproprijacija ne dobija karakter ekonomskog nasilja.

Kriterijumi koji se uzimaju u obzir prilikom određivanja visine pravilne nadoknade za eksproprijaciju su: tržišna vrednost nekretnine, lični uslovi vlasnika, trajanje eksproprijacije, vrste eksproprijisanih objekata, visina kamate na nadoknadu ukoliko se određuje

novčani iznos. Nerxhivane Dauti je iznela nekoliko primedbi i oko članova 23, 35, 38, 42, 43 i 44.

Gjylnaze Sylja je na početku postavila pitanje o tome da li je reč „shpronësim“ (eksproprijacija) odgovarajuća reč koja bi se koristila u ovom Nacrtu zakona. Ovo naglašavam, rekla je ona, zbog toga što je ovaj izraz negativan izraz, koji može podsticati na gorko prisećanje građana Kosova, koji su u različitim fazama istorije, a posebno u vreme komunističkog režima, bili podvrgnuti oduzimanju imovine iz političkih motiva. Dakle, treba pronaći jedan drugi izraz, koji bi bio adekvatniji. Cilj ovog Nacrta zakona je jasan, da pruža zakonsku osnovu za oduzimanje privatne svojine, polazeći od najvišeg javnog cilja, ukoliko se taj cilj ne može na drugačiji način realizovati. Ovakav postupak države je legitiman ukoliko se pridržava principu odgovarajuće nadoknade i sprovođenju kvalifikovanog javnog interesa, što će značiti da se eksproprijacija vrši samo u slučajevima kada se jedno drugo rešenje za realizaciju javnog interesa ne može postići drugačije, i to je inkorporirano u zakonu.

Kamufliraju se i privatni interesi u ime javnog interesa

„Ovaj Nacrt zakona je istina da se odnosi na eksproprijacije u cilju javnog interesa, ali ovde su kamuflirani i privatni interesi u ime javnog interesa, jer niko od nas koji smo ovde u sali ne može biti protiv izgradnje projekata značajnih za javni interes, ali ne u svim slučajevima ovaj Zakon predviđa da eksproprijacije mogu biti za taj cilj. Ima i eksproprijacija koja su čistog privatnog karaktera. Kod člana 4. pojašnjava se da je eksproprijacija u javnom interesu i preovladava nad privatnim interesom, ukoliko delatnost za čiju realizaciju se traži eksproprijacija pokriva urbanističkim planom, pripremljenim

odgovarajućim zakonskim odredbama. Dakle, u nedostatku urbanističkog plana, javni interes i preovladavanje privatnih interesa utvrđuje Vlada Kosova, posebnom odlukom, u skladu sa odredbama ovog Zakona“, izrazio se Nazim Jashari.

Ne može da Vlada Kosova determiniše javni interes, rekao je Nazim Jashari, a da ne uzima u obzir mišljenje opština u kojima će se vršiti eksproprijacija. Skupštine opština po tim mestima gde treba da se organizuje jedna javna delatnost, ili da se gradi javni projekat, moraju izraziti njihova mišljenja preko opštinskih skupština, ali ove opštinske skupštine apsolutno nisu uzete u obzir.

„Zadržaću se malo kod aspekta kamufliranja privatnog interesa u ovom Nacrtu zakona. Ja rekoh i ranije da u nedostatku urbanističkog plana, javni interes i njegovo preovladavanje nad privatnim interesima utvrđuje Vlada Kosova. Peta tačka kaže da se pretpostavlja da javni interes preovladava nad privatnim interesom ukoliko eksproprijacija ima za cilj izgradnju i proširenje objekata koji su potrebni javnim organima, naravno izgradnju objekata za proizvodnju, snabdevanje ili distribuiranje energije.

Objekti za snabdevanje i distribuiranje energije su od interesa, ali objekti za proizvodnju energije nisu u javnom interesu, čistog su privatnog interesa, ili mogu biti od privatnog interesa, sve dok mogu biti od privatnog interesa, mi moramo tačno definisati taj interes, i ovaj Zakon treba da se pozicionira prema ovom interesu, jer mislim da se u ovom slučaju stvara jedna paradoksalna situacija, gde se preko javnog interesa, prodaje privatni interes... koji je javni interes za funkcionisanje Feronikla aktuelno u Drenas, ukoliko Feronikl ima potrebe za eksproprijacijom novih svojina i ukoliko su potrebna nova svojina da bi se postigla efektivnost u njegovoj proizvodnji... jer, jed-

nostavno, povećanjem mogućnosti za porastom proizvodnje, raste i interes vlasnika, sada, aktuelno Alferona, stoga smatram da, kada sam rekao kamufliranje privatnog interesa preko jednog zakona o eksproprijaciji od javnog interesa – ovde imamo markantan primer kako se to može dogoditi“, rekao je Jashari.

Ne može biti ministarstvo ono koje eksproprijiše, a i određuje nadoknadu

Nekibe Kelmendi je, iznoseći nekoliko primedbi na tekst Nacrta zakona, predložila da se iz naslova Nacrta zakona skida reč eksproprijacija. S druge strane, u članu 2. da se utvrđuje i daje i definicija šta znači javni interes.

U članu 3, reč : „supsidiar“ ne upotrebljava se ispravno, umesto ove reči treba da se koristi izraz „pershtatshmerisht“ (pristupačno). U članu 6., kod pripremnih radova, treba da bude i podnošenje bankarskog dokumenta, da je korisnik eksproprijacije obezbedio sredstva za realnu nadoknadu za zemljište, nekretninu, ili useve i ostale plodove koji se eksproprijuju i nadoknadjuju.

U članu 8., stav 2, umesto reči: „može tražiti“, treba da se koristi reč „imperativno“, dok pre člana 11. treba da se ugradi jedna nova odredba u kojoj bi se reklo da: prethodno treba da se okončava procedura konstatovanja ili određivanja javnog interesa, a da se nakon toga počne sa procedurom eksproprijacije.

Član 13, stav 4, je uputstvena norma, po kojoj se protiv rešenja može uložiti tužba shodno člana 50. ovog zakona, dok se član 50. uopšte ne odnosi na tužbi, sasvim se drugo pitanje uređuje članom 50.

Kod člana 15, stav 1, treba dodati tekst „da po dibijanju konačnog oblika odluka o eksproprijaciji, mogu se vršiti izmene u katastru i dobitnik korišćenja može postati

nov vlasnik nekretnine koja je objekt eksproprijacije“.

Član 19. je veoma nejasan i mora se svakako pojašnjavati, jer se istim više favorizuje korisnik nego bivši vlasnik, a cilj ovog zakona nije da se vlasnik oštećuje, nego da bude zadovoljan nadoknadom. Naprotiv, njemu se negira jedno pravo koje je zagarantovano članom 17. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.

Član 21. mora da se reducira, a kada je reč o članu 23, Kelmendi je izrazila mišljenje da, ukoliko postoji ugovor o davanju pod zakup i uzimanju pod zakup između bivšeg vlasnika i trećeg lica, ne bi trebalo da se treće lice automatski izbacuje na ulicu, barem dok isto lice samo ne bude obezbedilo smeštaj, mora da mu se da jedno odgovarajuće vreme za pronalaženje njegovog smeštaja, a ne da se odmah izbaci na ulicu.

U članu 31. kaže se: „Ministarstvo procenjuje vrednost nekretnine i određuje iznos nadoknade“, dakle opet imamo određivanje nadoknade na administrativan način. Ne može se tako odrediti, prošla su vremena kada je opština donela odluku i rekla 01% od tržišne cene određuje se za nadoknadu i ne može se mimo te cene, sada imamo tržišnu ekonomiju, nismo više u administrativnoj

ekonomiji, tako da ne može biti ministarstvo ono koje, i vrši eksproprijaciju, i određuje nadoknadu. To je, naravno, u suprotnosti sa članom 19, stav 1, gde se kaže da je realna nadoknada tržišna cena.

I naredni članovi uređuju procedure nadoknade, ali isti su u kontinuitetu u suprotnosti sa prethodnim članovima.

Član 45, treba da uređuje pitanje privremene eksproprijacije, ne privremene upotrebe. Privremena upotreba se razlikuje od privremene eksproprijacije i treba da se omogućuje i stupanje u posed u emergentnim slučajevima, i pre konačnosti odluke o eksproprijaciji, u slučajevima određenim zakonom, koji će se ovde regulisati, ali amandmanima.

Gani Koci je rekao da terminologija upotrebljena u ovom Nacrtu zakona nije adekvatna sa materijom koju želi regulisati. U tom smislu on je pomenuo izraz „pronë sunduese“ (vladajuća svojina), postavljajući pitanje šta se pod tim podrazumeva. Ima svojine na raspolaganju, korišćenju, u vlasništvu itd., itd., ali vladajuća svojina, to se ne susreće u prvoj terminologiji ili literaturi. S druge strane, ovom Nacrtu zakona nedostaje jedno poglavlje, a to je najznačajnije poglavlje Zakona, to je utvrđivanje

opšteg interesa, način utvrđivanja opšteg interesa i subjekti koji utvrđuju opšti interes. Ovaj opšti interes kao da je rasipao u mnogim paragrafima, u mnogim članovima koji nisu jasni, stoga trebalo bi da bude jedno posebno poglavlje.

S druge strane, apsolutno se ne spominje način formiranja fondova u vezi sa nadoknadom za eksproprijaciju od javnog interesa. Obavlja se eksproprijacija i tek nakon toga počinje procedura nadoknade ili šta ti ja znam, a Zakon bi trebalo da utvrdi najpre nadoknadu, a zatim stupanje u posed, koji je objekt eksproprijacije. Ova i druga pitanja, koja su ovde izneta, smatram da bi se mogla regulisati jedino ako se odbija u načelu usvajanje ovog Nacrta zakona i vraća sponzoru na još jedno razmatranje.

Najveći deo diskusija u vezi sa Nacrtom zakona bio je prožimat jednim konstruktivnim pristupom, odnosno angažovanjem da se donosi što savršeniji zakon za ovu, toliko značajnu oblast, stoga je i podržan u načelu od strane Skupštine. U tom duhu podržan je i predlog da se u procesu amandamentiranja angažuju eminentni eksperti iz ove oblasti, kako unutar, takodje i izvan Skupštine.

DELEGACIJA ŽENA IZ ALBANIJE U DVODNEVNOJ POSETI PRIŠTINI

Razmena iskustva u vezi sa polnom kotizacijom

Grupa žena iz Albanije doputovala je u Prištini u dvodnevnu posetu. Cilj ove posete je razmena iskustva u vezi sa polnom kotizacijom.

U stastavu delegacije su Tatjana Parllaku, pomošnica predsednika Albanje, Drita Teta, kordinatorka progrma „Žene mogu uspeti“,

Xhulieta Jaho, predsednica Republikanske žene, Zhaneta Harka,

predsednica socialdemokratskih žena kao i druge predstavnice iz

političkih subjekata i iz Pokreta žena. Ova aktivnost se ostvaruje prema programu „Žene mogu uspeti“, finansiran od strane norveške Vlade, u okviru Pakta Stabilitosti za Jugoistočnu Evropu. Tokom posete ostvareni su susreti sa parlamentarnim ženama sa Kosova, sa predstavnicima Vlade koji se bave problemima polova, kao i sa predstavnicima civilnog društva.

